

навколишнього, простежити семантичні зміни, яких зазнають складові лексико-семантичного поля у мовній картині світу цього автора.

Список використаних джерел:

1. Критенко А.П. Семантична структура назв кольорів в українській мові. К.: АН УРСР, 1967. – С. 97-112.
2. Лисиченко Л.А. Структура мовної картини світу // Мовознавство. К.: Видавничий дім «Академперіодика», 2004. № 5-6. С. 36-41.
3. Семашко Т.Ф. Семантична структура лексичних одиниць на позначення кольору в українській мові. К.: Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. 2009. № 17. С. 14-21.
4. Симоненко В.А. Ти знаєш, що ти – людина: Вірші, сонети, поеми, казки, байки. К.: Наукова думка, 2005. 296 с.
5. Шулінова Л.В. Ідіостилістичні особливості поетичного мовлення Василя Симоненка: син естетичність світосприйняття // Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. – Випуск XXVII. – С. 120-129.

Оскірко О.П.

кандидат філологічних наук,

Міжрегіональна академія управління персоналом

СХІДНОПОДІЛЬСЬКІ ГОВІРКИ У РЕГІОНАЛЬНІЙ ЛІНГВОГЕОГРАФІЇ

Окремі мовні явища різних структурних рівнів східноподільських говірок репрезентовані у фундаментальній праці «Атлас української мови» (АУМ), що дає можливість сучасним дослідникам прослідковувати динаміку того чи того явища. Проте АУМ фіксує поширення лише окремих лексем, крім того, через обсяги картографованої території взагалі до мережі атласу увійшло небагато східноподільських говірок. Регіональна лінгвогеографія дозволяє розширити мережу і охопити явища системно.

Східноподільські говірки частково увійшли до мережі атласу «Лінгвогеографія правобережної Черкащини», у якій Г.І. Мартинова скартографувала побутову лексику правобережної Черкащини [5].

Інформацію про ареалогію назв одягу, взуття, головних уборів та прикрас у говірках середньонадніпрянсько-степового порубіжжя подає у монографії Т.В. Щербина [7]. До мережі атласу лексики на позначення одягу, взуття, головних уборів і прикрас автор уводить 16 говірок, які ми називаємо східноподільськими, зокрема говірки н.п. Новоархангельського та Голованівського районів Кіровоградської та Тальнівського і Уманського районів Черкаської областей [7]. Це нам видається цілком логічним, бо для того, щоб визначити діалектні межі варто залучати діалектний матеріал і з суміжних говірок.

Атлас сільськогосподарської лексики говірок подільсько-середньонадніпрянського суміжжя Т.М. Тищенко подає просторову інформацію про лексику майже 120 говірок Східного Поділля, на підставі якої дослідниця зробила висновок про мереживо із 6 пасом ізоглос, які членують територію на західні і східні говірки, та виокремила південні та північні групи говірок [6].

Уклавши атлас лексики на позначення одягу, взуття, головних уборів та прикрас у східноподільських говірках, Г.Г. Березовська з'ясувала, що «східноподільські говірки зазнають нашарувань діалектних рис різних мовно-територіальних утворень: зі сходу на них «тиснуть» середньонадніпрянські говірки, з півночі – накладаються південно-волинські ареали, з півдня – степові, що й зумовлює опозицію північні : південні східноподільські говірки» [1, с. 14–15]. На фонетичному, морфологічному, акцентуаційному рівнях східноподільські говірки, на думку дослідниці, є типовими подільськими, хоч і зазнають впливу сусідніх говорів [2].

На матеріалі лексики флори та народних ремесел, карти яких є додатками до дисертаційних праць І.В. Гороф'янюк [3] та Г.П. Краєвської [4], виокремлено центральноподільські говірки. І.В. Гороф'янюк центральноподільські від східноподільських говірок відокремлює лінією, що проходить західніше м. Чечельника, східніше м. Тростянець, західніше м. Гайсина, західніше м. Іллінців [3, с. 19]. Науковець, беручи за основу ареальну характеристику ботанічної лексики, виокремила три діалектні макрозони центральноподільського мовного ареалу:

- північна макрозона, репрезентована смугою перехідних говірок до південноволинського говору південно-західного діалекту;
- південно-західна макрозона межує із західноподільськими та частково з буковинськими говірками південно-західного наріччя;

– південно-східна макрозона, межує із середньонадніпрянським говором південно-східного наріччя. Це саме і виокремлює східноподільські говірки у складі подільського говору.

Незважаючи на уже значну кількість праць протоговірки Східного Поділля, лінгвогеографічна інформація досі залишається неповною, помічаємо невиразність межі східноподільського говору в наукових дослідженнях, що спонукає до нових наукових досліджень та розвідок у діалектологічній галузі й потребує уточнення та доповнення.

Отже, збір і систематизація діалектного матеріалу Східного Поділля та введення його до наукового обігу дасть змогу пересічному носієві мови позбутися хибних тверджень, що тільки західноукраїнський ареал рясніє має особливий колорит, науковцям-діалектологам дасть можливість позбутися гіпотез, пов'язаних з етимологізацією окремих слів, і стане поштовхом до особливостей пізнання номінацій в українській мові.

Список використаних джерел:

1. Березовська Г. Г. Структурна організація та географія назв одягу і прикрас у східноподільських говірках : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2011. 20 с.
2. Бичко З. Діалектна лексика надністрянського говору. Тернопіль : Лідер, 2000. 280 с.
3. Гороф'янюк І. В. Структурна організація та ареалогія флорономів центральноподільських говірок : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2010. 221 с.
4. Краєвська Г. П. Народна виробнича термінологія центральних говірок Поділля : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». Київ, 2010. 22 с.
5. Мартинова Г. І. Лінгвістична географія правобережної Черкащини. Черкаси : Відлуння – Плюс, 2000. 265 с.
6. Тищенко Т. М. Подільсько-середньонадніпрянське суміжжя у світлі ізоглос : дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 2003. 194 с.
7. Щербина Т. Ареалогія середньонадніпрянсько-степового порубіжжя. Черкаси : Видавець Андрюшук П. С., 2009. 348 с.